

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1928 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Hallituksen jäsenistö. Satamahallitukseen kuuluivat vuonna 1928 itse-oikeutettuina jäseninä satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen, puheenjohtajana, ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin sekä seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet: kirjaltaja K. F. Hellgren, satamatyöntekijä K. Lahtinen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg, johtaja J. Pelin sekä filosofiantohtori H. Ramsay, samalla varapuheenjohtaja.

Kokoukset y. m. Hallitus kokoontui vuoden varrella 18 kertaa. Useiden tärkeiden kysymysten valmistelu annettiin sanottua tarkoitusta varten asetettujen komiteain toimeksi. Sen ohessa ottivat hallituksen edustajat osaa muutamien rahatoimikamarin asettamien komiteain työhön.

538:sta vuoden varrella diarioon viedystä asiasta ratkaistiin suurin osa. Hallitus lähetti kaikkiaan 324 kirjelmää ja lausuntoa.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Hallitus antoi rahatoimikamarille lausuntonsa seuraavista kysymyksistä: tammikuun 24 p:nä satama-alueella olevien merimerkkien kunnossapidosta; helmikuun 14 p:nä Aktiebolaget Sandvikens skeppsdocka och mekaniska verkstad osakeyhtiön anomuksen johdosta, että sille vuokrattaisiin Munkkisaarella oleva alue ynnä siihen rajoittuva vesialue; maaliskuun 6 p:nä lentohallin rakentamista koskevassa asiassa; huhtikuun 3 p:nä antoi hallitus rahatoimikamarille lausunnon ehdotuksesta, että Kulosaarella oleva alue ja Kivinokka ynnä koko Aktiebolaget Brändö villastad nimiselle osakeyhtiölle kuuluva vesialue ostettaisiin kaupungille; samana päivänä Osuustukkukauppa r. l. nimisen osuuskunnan anomuksesta saada korttelissa n:o 186 omistamilleen makasiinitonteille n:ot 2, 4 ja 6 Sipulisaarenkadun varrella rakentaa kahvipaahdimon ja väkirehumyllyn; samana päivänä Paraisen kalkkivuori osakeyhtiön anomuksen johdosta, että sille myönnettäisiin oikeus asettaa Länsisatamassa olevaan Jaalanrantaan sähköllä käypä purkausturi sekä laskea sitä varten tarvittavat raiteet; sekä syyskuun 4 p:nä yleisten töiden hallituksen vuodelle 1929 laatimasta menoarvioehdotuksesta; ja joulukuun 28 p:nä sähkölaitoksen ja kaasulaitoksen esityksistä lastauspaikain varaamisesta niille Sörnäisten satamassa.

Toukokuun 29 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille esityksen, että kaupungin rakennuskonttorille annettaisiin toimeksi ottaa 1929 vuoden talousarvioon määräraha maasta vietävän voim järjestelyä varten tarpeellisen määsinnin rakentamista varten. Syyskuun 4 p:nä päätti hallitus sittemmin tehdä esityksen asiassa rahatoimikamarille.

Heinäkuun 3 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille vuoden 1929 talousarvioehdotusta varten laaditun palkkausuettelon.

Elokuun 14 p:nä ilmoitti maistraatti, että sisäasiainministeriö oli kesäkuun 26 p:nä vahvistanut tariffin, jonka mukaan Helsingin kaupungissa kannetaan lentokoneiden laskeutumis- ja oleskelumaksuja.

Samana päivänä antoi hallitus rahatoimikamarille lausuntonsa Suomen laivapäällikköliiton kaupunginvaltuustolle jättämän anomuksen johdosta, että Helsingissä 16—18 p:nä elokuuta 1928 pidettävän laivapäällikköjen kongressin järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi myönnettäisiin 20,000 markkaa.

Syyskuun 4 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille satamahallinnon 1929 vuoden tulo- ja menoarvioehdotuksen.

Samana päivänä teki hallitus rahatoimikamarille esityksen lisäyksestä kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön väliseen liikennemaksujen kannantaa koskevaan sopimukseen.

Samana päivänä päätti hallitus pyytää Helsingin makasiiniosakeyhtiötä hankkimaan Länsisatamaan vaununvaihtamisen helpoittamiseksi kaksi spillsä.

Syyskuun 26 p:nä vahvisti hallitus taksan, jonka mukaan Helsingin satama-alueilla säilytetyn tavaran paikanvuokraa maksetaan.

Samana päivänä teki hallitus kaupunginvaltuustolle esityksen Helsingin makasiiniosakeyhtiölle liikennemaksujen kannannasta tulevan korvauksen suorittamista varten tarkoitetun määrärahan koroittamisesta.

Samana päivänä vahvisti hallitus taksan kaupungin vaakamestarille tulevasta palkkiosta, hänen pyynnöstä palvellessaan yleisöä tullipakkahuoneen ulkopuolella tapahtuvalla punnitsemisella.

Marraskuun 12 p:nä teki hallitus rahatoimikamarille esityksen Helsingin makasiiniosakeyhtiön ehdotuksesta uusien raiteiden rakentamisesta Länsisatamaan.

Samana päivänä teki hallitus merenkulkuhallitukselle esityksen merimajakana rakentamisesta Gråskärsbådarna-nimiselle karille Helsingin satamaan pääsyn turvaamiseksi talvisaikaan.

Samana päivänä lähetti hallitus Suomen satamaliitolle kirjelmän, joka koski satamaliiton laatimaa uutta liikennemaksutariffia.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1928 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin satamassa kävi vuoden varrella 7,354 rannikkolaivaa, jotka edustivat 359,212 nettorek.tonnina sekä 2,842 ulkomailta tullutta laivaa, joiden rekisteritonniluku oli 1,621,957 nettorek.tonnina eli yhteensä 10,196 laivaa, tonnिलuvuiltaan 1,981,169 nettorek. tonnia, johon tuli vielä lisää erinäisiä höyry- ja moottorialuksia, jotka edustivat yhteensä 17,748 nettorek.tonnina, ja kävivät päivittäin satama-alueella sekä maksoivat satamamaksunsa viikottain. Vertaus vuoteen 1927 osoittaa että rannikkoalusten luku vuonna 1928 lisääntyi 45:llä ja tonnisto 13,754 nettorek.tonnilla, sekä ulkomailla kulkevien laivojen lukumäärä 259:llä ja tonnisto 260,895 nettorek. tonnilla. Koko vuoden 1928 tonniluku lisääntyi siis vuoden 1927 tonnilukuun verrattuna 274,649 nettorek. tonnilla. Satamain paikallisliikenteessä oli huomattavissa 2,480 nettorek. tonnin lisäännys.

Rahapajanrantaa Katajanokalla pidennettiin vuoden varrella 63 m:llä ja varustettiin rautatieraitteella, jolloin lähellä oleva kenttä samalla kertaa kivetettiin. Tämän kautta helpotettiin Eteläsataman liikennettä huomattavasti.

Katajanokan 6 sähkönosturia oli käynnissä 9,524 tuntia, eli 3,140 tuntia enemmän kuin edellisenä vuonna ja 25 tonnin nosturi 919 tuntia, eli 321 tuntia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Satamajäänsärkijä Herkules avusti vuonna 1928 342 laivaa kaupungin satamissa laitureista ja laitureihin; vastaava luku edellisenä vuonna oli 182, josta ilmenee miten suuria vaatimuksia lisääntynyt liikenne asettaa jäänsärkijälle. Talviliikennettä välittävien laivojen lisääntyttä sekä lukumäärältään että suuruudeltaan ja koska kaupungin nykyiselle jäänmurtajalle on osoitautunut mahdolltomaksi ennättää ja voida avustaa laivoja laitureihin ja laitureista, johon sen vuoksi useasti käytettiin suuria jäänmurtaajia, tulee satamaliikennekonttori lähitulevaisuudessa esittämään, että satamahallitus anois kaupunginvaltuustolta uuden, ajanmukaisen ja voimakkaamman satamajäänsärkijän rakentamista.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1928 antama kertomus oli seuraava:

Satamakannantakonttorin johtosäännön vahvisti kaupunginvaltuusto toukokuun 30 p:nä 1928.

Palkkasääntö. Joulukuun 14 p:nä 1927 vahvisti kaupunginvaltuusto muutetun palkkasäännön eri virkain nimitysmuutoksineen, joiden tuli astua voimaan tammikuun 1 p:stä 1928 lukien.

Viranpitäjät. Vuoden varrella erosi 1 konttorikirjuri, 2 vaakamestaria ja 1 vahtimestari, viime mainittu saavuttamansa ikärajan johdosta. Konttorin ylimääräisistä viranpitäjistä siirrettiin seuraavat vakinaiseen menosääntöön, tammikuun 1 p:stä 1928 lukien, nimittäin 1 konttorikirjuri, 2 hissilaitoksen koneenkäyttäjänapulaista ja 1 lämpöjohtokoneenkäyttäjä.

Konttorin laajentaminen. Sen johdosta että vuoden alusta oli perustettu erikoinen tullikamari Helsingin makasiiniosakeyhtiölle kuuluvassa tavara-suojassa Katajanokalla, lisääntyivät konttorin haarakonttorit yhdellä, haarakonttori Villä.

Veloitus. Tulo- ja menosäännön nimikkeen Satamat kohdalle otetuista maksuista veloitti konttori vuonna 1928 kaikkiaan 34,850,566: 25 markkaa; edellisenä vuonna 28,458,487: 50. Lisäännys oli siis 6,392,078: 75 markkaa. Vuoden menosääntöön verrattuna osoitti veloitus 5,442,730: 25 markan ylijäämää. Koska tariffit kolmelle suurimmalle maksulle, liikenne-, tuulaaki- ja satamamaksuille olivat samat koko vuoden, näkyy siis, että tavarain tuonti oli huomattavasti lisääntynyt.

Paikkavuokrista koituneet tulot olivat 42,466: 10 markkaa laskettuja pienemmät. Näitä paikkavuokria korotettiin syyskuussa, muutoin olisi vajuus tullut vieläkin suuremmaksi. Syynä siihen, että tulot tässä erässä eivät nousseet arvioituun määrään, lienee se, että tuontitavaroita tarvittiin heti, ja ne sentähden kuljetettiin heti pois satama-alueelta.

Koko veloitettu määrä ylitti, kuten mainittiin, menosäännössä arvioidun määrän 5,442,730: 25 markalla, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

¹⁾ Siitä palautettiin 13,150: 10 markkaa.

	Lasketut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	11,000,000	¹⁾ 12,461,593	70 +1,461,593
Tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista	320,000	475,116	15 + 155,116
Liikennemaksut	12,500,000	¹⁾ 15,698,103	25 +3,198,103
Makasiinivuokrat	185,000	213,873	65 + 28,873
Satamamaksut	4,000,000	²⁾ 4,133,895	70 + 133,895
Nosturimaksut	350,000	512,880	— + 162,880
Punnitusmaksut	3,000	1,743	45 — 1,256
Maksut aluksille annetusta vedestä	300,000	395,371	50 + 95,371
Paikanvuokrat satama-alueilla	400,000	357,533	90 — 42,466
Venelaiturimaksut	125,000	152,395	— + 27,395
Satamajäänsärkijämaksut	100,000	200,600	— + 100,600
Helsingin makasiiniosakeyhtiön suoritet- tava korvaus satamakannantakonttorin IV haaraosaston viranpitäjään palkka- uksesta	94,836	180,020	— + 85,194
Lentokoneiden satamamaksut	30,000	67,439	95 + 37,439
Yhteensä	29,407,836	34,850,566	25 +5,442,730

Koko veloitetusta määrästä veloitti pääkonttori 10,672,157: 10 markkaa, haaraosasto I 836,681: 50, haaraosasto II 4,819,256: 65, haaraosasto III 6,112,777: 30, haaraosasto IV 7,797,091: 05 ja haaraosasto V 4,612,602: 65 markkaa.

Vientitavarain tuulaakimaksut nousivat 3,235: 20 markkaan. Liikennemaksujen kokonaisuus oli ulkomailta tulleista tavaroista 14,359,862: 25 markkaa, maasta viedyistä tavaroista 1,047,323: 20 markkaa, sekä tavaroista jotka vesitse olivat saapuneet oman maan paikkakunnilta 290,917: 80 markkaa. Ulkomailta maahan tuotujen yleisestä varastosta otettujen tavaroiden tuulaakija liikennemaksut nousivat 4,931,919: 90 markkaan, mitkä maksut veloitettiin haaraosastoissa IV ja V. Varastoon pantujen ja sieltä otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksuja kertyi 1,511,159: 50 markkaa. Veloitusilmoituskirjainluku vuoden kuluessa oli 259,210, osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 30,559 kirjan lisäystä.

Kannanta. Veloitetusta määrästä, 34,850,566: 25 markasta, kertyi vuoden kuluessa 34,677,575: 50 markkaa, vastaten 99.5 %. Tätä tulosta on pidettävä erittäin tyydyttävänä, kun ottaa huomioon ettei konttorilla ole oikeutta pidättää tavaroita, joista konttorin veloittamia maksuja ei ole suoritettu. Vuoden alussa oli vuosilta 1917—27 perimättä 200,030: 17 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 131,917: 34 markkaa eli 65.9 %. Joulukuun 31 p:nä 1928 suorittamatta olevat maksut, 241,153: 58 markkaa, jakautuivat eri vuosien kesken seuraavasti ³⁾:

	Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.		Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.
1917....	532,922: 23	814: 14	1923....	14,602,689: 04	10,8:10 12
1918....	609,522: 28	—	1924....	15,701,115: 85	15,624: 61
1919....	4,469,760: 48	269: 57	1925....	21,998,682: 90	12,727: 37

¹⁾ Siitä palautettiin 6,058: 45 markkaa. — ²⁾ S:n 306,035: 10 markkaa. — ³⁾ Vuosien 1917—20 tietoihin eivät sisälly silloisen satamakonttorin, nykyisen satamaliikennekonttorin veloittamat maksut; tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista on luettu mukaan ainoastaan vuosina 1925, 1926 ja 1927.

	Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.		Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.
1920....	5,226,002: 40	182: 56	1926....	22,968,339: 85	12,504: 66
1921....	9,307,087: 07	3,246: 67	1927....	28,458,487: 50	9,045: 40
1922....	¹⁾ 11,471,726: 33	2,887: 73	1928....	34,850,566: 25	173,040: 75

Kertomusvuoden perimättömistä maksuista kertyi jo tammikuun 1929 aikana 120,930: 25 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden kuluessa 5 eri vararikossa yhteensä 1,462: 15 markkaa.

Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tavaroiden punnitus. Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tukkutavaroiden punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 33 eri liikettä, joiden laskuun 53.4 tonnia tavaroita punnittiin. Näihin punnituksiin käytettiin kaikkiaan 17,923 tuntia. Bruttotulot nousivat 220,900 markkaan, josta 55,225 markkaa tuli vaakamestarin ja 165,675 markkaa hänen palkkaamiensa punnitusapulaisten osalle. Vaakamestari ei nauti palkkaa kaupungilta, mutta saa 1,200 markkaa vuodessa vuokra-avustusta.

*Menot ja tulot*²⁾). Konttorin menosääntö vuodelta 1928 päättyi 2,835,683: 25 markkaan, kun taas todelliset menot nousivat 3,274,812: 98 markkaan. Konttorin 16 menoerästä 7 osoitti säästöä, jota vastoin määrärahat palkkauksia, satamakamreerin virka-apua, kaluston korjauksia, tavarahissien käyttövoimaa, lämpöä ja valaistusta varten sekä korvaus Helsingin makasiinosakeyhtiölle satamakannannasta ylitettiin yhteensä 488,032: 63 markalla. Tästä määrästä oli 290,481: 40 markkaa korvausta mainitulle yhtiölle, jolle uuden haaraosaston veloitettujen maksujen kannanta oli uskottu.

Tulot ylittivät sitä vastoin huomattavasti, 5,442,730: 25³⁾ markalla, tulosääntöön otetun määrän. Vuosi 1928 oli siis konttorille sangen edullinen, riippuen sekä siitä että laivaliikenne oli käynnissä vuoden ympäri että suuresta tavarain tuonnista.

¹⁾ Näistä 57,507: 50 markkaa Helsingin makasiinosakeyhtiön maksuunpanemia. —

²⁾ Erikoistiedot sisältyvät Helsingin kaupungin tilastoon V. 13. 1928. — ³⁾ Siitä palautettiin kuitenkin myöhemmin 325,243: 65 markkaa.